

Araştırma Makalesi /Research Article

**Ebelik Bölümü Öğrencilerinin Covid-19 Hastalık Algısı ve
Covid-19 Aşısına Yönelik Tutumları**
**Midwifery Department Students' Perception of COVID-19 Disease and
Attitudes Toward COVID-19 Vaccine**

Nurgül Güngör Tavşanlı^{1*}, Funda Kosova²

¹Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü, Manisa, Türkiye

²Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Manisa, Türkiye

Öz

Amaç: Bu çalışma, ebelik eğitimi alan öğrencilerin COVID-19 hastalık algısı ve COVID 19 aşısına yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla planlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırma, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü öğrencilerinde, Mart–Haziran 2021 tarihleri arasında, 272 öğrenci ile çevrimiçi anket formları kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Veri toplama formu olarak sosyodemografik verilerin yer aldığı soru formu, COVID-19 hastalık algısı ve COVID- 19 aşısına yönelik tutumlar ölçeklerinin yer aldığı çevrimiçi form kullanılmıştır.

Bulgular: Öğrencilerin %93.0'ü fiziksel/ruhsal hastalık öyküsü olmadığını ifade etmiştir. Öğrencilerin %8.1'inin COVID-19 nedeniyle birinci derece yakınlarını kaybettiğini, %65.8'i sosyal desteğinin var olduğunu belirtmiştir. Ebelik öğrencilerinin yaşı artıkça, mesleği isteyerek tercih etmelerinin ve birinci derece yakınlarını kaybetmeyenlerin COVID–19 hastalık algılarının yüksek olduğu ve COVID–19 aşısına karşı olumlu tutum sergiledikleri saptanmıştır (p<0.05).

Sonuç: Ebelik bölümü öğrencilerinin COVID-19 hastalık algısı ölçeği ve aşısına yönelik tutumlar ölçeği puanlarının ortalamasının üzerinde yüksek olduğu ve Hastalık Algısı puanları yükseldikçe aşıya karşı olumlu tutumlarının da arttığı belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: COVID-19, Hastalık Algısı, Aşı Tutumu

Abstract

Objectives: This study was planned to determine the attitudes of midwifery students towards COVID-19 disease perception and COVID-19 vaccine.

Materials and Methods: The research was carried out in Manisa Celal Bayar University Faculty of Health Sciences Department of Midwifery students between March and June 2021, using online questionnaires with 272 students. As a data collection form, a questionnaire containing sociodemographic data, an online form containing scales of COVID-19 disease perception and attitudes towards COVID-19 vaccine were used.

Results: 93.0% of students stated that they did not have a history of physical/mental illness. 8.1% of the students stated that they lost their first-degree relatives due to COVID-19, and 65.8% stated that they had social support. It was determined that as the age of midwifery students increased, they choose the profession willingly and those who did not lose their first-degree relatives had higher perceptions of COVID-19 disease and showed a positive attitude towards the COVID-19 vaccine (p<0.05).

Conclusion: It was determined that midwifery students' scores on the COVID-19 disease perception scale and attitudes towards the COVID 19 vaccine were higher than the average, and as their Disease Perception scores increased, their positive attitudes towards vaccine also increased.

Keywords: COVID-19, Illness Perception, Vaccine Attitude

İletişim Adresi/Address for Correspondence:

Nurgül Güngör Tavşanlı* <https://orcid.org/0000-0002-1831-2171>

Funda Kosova <http://orcid.org/0000-0001-8070-5067>

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Uncubozköy Sağlık Kampüsü Yunussemre/Manisa

E-mail: nurgul.gungor@hotmail.com

Telefon: +90 236 2330904 (5861)

Faks: +90 236 2337169

GİRİŞ

COVID-19 salgını tüm dünyaya hızla yayılan, ciddi akut solunum yolu hastalığıdır¹. Hastalık hapşırma ve öksürme ile oluşan damlacıklardan ve hastanın temas ettiği yüzeylerden bulaşmaktadır². Dünyada yaklaşık 7400000 kişi COVID-19'a yakalanmış, 420000 kişi ise bu hastalıktan dolayı hayatını kaybetmiştir¹. Türkiye'de ise (yaklaşık olarak) 4750 ölüm olmak üzere, 174000 onaylanmış COVID-19 vakası bulunmaktadır². Bu sayıların ulusal ve uluslararası düzeyde etkileri olduğu kadar birey üzerinde de birçok etkisi bulunmaktadır³. Bunlardan belirsizlik, umutsuzluk ve korkunun, bireysel boyuttaki yansımalar olduğu söylenebilir. Daha önce benzeri görülmemeyen bu salgınla başa çıkmaya ilişkin hazırlıksızlık, bireylerin yoğun korku ve endişe yaşamalarına neden olmuştur⁴. Salgın sürecinde sağlık çalışanları risk altındadır. Ebelik bölümü öğrencileri de mesleki açıdan risk altında olacak sağlık çalışanları arasında yer almaktadır. Salgın ile mücadelede aşı önemli bir güçtür. Ancak COVID-19 aşısı ile ilgili hem medya da hem de sağlık otoritelerince farklı görüşler ortaya atılmıştır ve uzun süreden beri üzerinde konuşularak tartışılmaktadır^{5,6}. Salgın devam ettiği sürece de COVID-19 aşısı ile ilgili bu tartışmalar devam edecek gibi görünmektedir.

COVID-19 salgını küresel bir kriz olarak tüm bireyleri ve sağlık sektörünü ciddi bir şekilde etkilemektedir. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) tarafından koronavirüs hastalığı olarak ilan edilen bu salgın yaygınlık ve mortalite bakımından diğer salgınlardan daha yüksek seviyede olduğu görülmektedir. Bu bakımdan salgın dünya genelinde sıkı tedbirler alınarak kontrol altına alınmaya çalışılmaktadır⁷. Salgının bu kadar büyük ölçekli olması genel nüfusla birlikte özellikle hasta bireylerle yakın temas halinde çalışan sağlık çalışanlarını önemli ölçüde etkilediği ve psikolojik stres yarattığı düşünülmektedir⁶. Sağlık çalışanları COVID-19 salgınında sağlık hizmetinin sunulmasında ön cephede hizmet veren ve kilit noktada yer alan meslek grubudur. Bu nedenle ebelik eğitimi alan öğrencilerin salgın süreci içinde mesleki eğitimlerine devam ederken bir yanda da bu salgın ile savaşmak zorunda kalacaklardır.

Bu çalışma, ebelik eğitimi alan öğrencilerinin COVID-19 hastalık algısı ve aşısına yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla planlanmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırma, Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü öğrencilerinde, Mart–Haziran 2021 tarihleri arasında yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini, MCBÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik Bölümü 1., 2., 3., 4. sınıf öğrencileri oluşturmuştur (N=450). Araştırmada örnekleme yöntemine gidilmeyerek araştırmaya katılmayı kabul eden gönüllü 272 öğrenci ile çevrimiçi anket formları kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Veri toplama formu olarak sosyodemografik verilerin yer aldığı tanıtım formu, COVID-19 hastalık algısı ve COVID-19 aşısına yönelik tutumlar ölçeklerinin yer aldığı çevrimiçi form kullanılmıştır. Bu formun linki sosyal uygulamalar aracılığı ile öğrencilere iletilmiştir.

1.Tanıtım Formu: Öğrencilerin sosyodemografik özellikleri ile ilgili bilgilerden oluşan sorulardan oluşmaktadır.

2. COVID-19 Hastalık Algısı Ölçeği: COVID-19 Hastalık Algısı Ölçeği, yedi maddeden oluşmaktadır. Beşli likert yapıda olan ölçek, “Tehlikelilik” ve “Bulaştırıcılık” olmak üzere iki alt boyuttan oluşmaktadır. Bulunan ifadeler “Kesinlikle katılmıyorum (1)”, “Katılmıyorum (2)”, “Kararsızım (3)”, “Katılıyorum (4)”, “Kesinlikle katılıyorum (5)” şeklinde değerlendirilmektedir. Tehlikelilik olarak isimlendirilen ilk alt boyut hastalığın, COVID-19’un yarattığı tehlikeye ilişkin algıları ve inançları kapsamaktadır. Bulaştırıcılık olarak isimlendirilen ikinci bileşen ise hastalığın bulaştırıcılığına ilişkin algılarla ilgili maddelerden oluşmaktadır. Ölçeğin Tehlikelilik alt boyutundaki bazı maddeler ters olarak kodlanmaktadır. Ölçek alt boyutundaki madde puanlarının toplanmasıyla elde edilen toplam puanın o alt boyuttaki madde sayısına bölünmesiyle 1-5 arasında bir değer elde edilir. Tehlikelilik alt boyutundaki yüksek puanlar, hastalıkla ilgili tehlikelilik algısının yüksek olduğunu, bulaştırıcılık alt boyutundaki yüksek puanlar ise virüsün bulaştırıcılığının fazla olduğu algısını gösterir. Ters maddeler 1→5; 2→4; 3→3; 4→2; 5→1 şeklinde kodlanmaktadır⁸.

3. COVID-19 Aşısına Yönelik Tutumlar Ölçeği: COVID-19 Aşısına Yönelik Tutumlar Ölçeği, 9 maddeli olup, iki alt boyuta (olumlu ve olumsuz tutum) sahiptir. Ölçekte bulunan ifadeler “Kesinlikle katılmıyorum (1)”, “Katılmıyorum (2)”, “Kararsızım (3)”,

“Katılıyorum (4)”, “Kesinlikle katılıyorum (5)” şeklinde değerlendirilmektedir Olumsuz tutum alt boyutlarındaki maddeler ters olarak puanlanmaktadır. Ölçek alt boyutundaki madde puanlarının toplanmasıyla elde edilen toplam puanın o alt boyuttaki madde sayısına bölünmesiyle 1-5 arasında bir değer elde edilir. Olumlu tutum alt boyutundan alınan yüksek puanlar, aşıya yönelik tutumun olumlu olduğunu göstermektedir. Olumsuz tutum alt boyutundaki maddeler ters çevrildikten sonra hesaplanır ve bu alt boyut puanlarındaki yükseklik, aşıya karşı olumsuz tutumun daha az olduğunu göstermektedir. Ters maddeler 1→5; 2→4; 3→3; 4→2; 5→1 şeklinde kodlanmaktadır⁸.

Araştırmadan elde edilen verilerin değerlendirilmesi bilgisayar ortamında SPSS for Windows 21.0 paket programı kullanılarak yapılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde ise sayı ve yüzdelik, ortalama, Kruskal-Wallis testi, Mann-Whitney U, t testi, ANOVA testleri kullanılmıştır. İstatistiksel analizler için anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Öğrencilerin %61.4’ü 19-21 yaş arasındadır. Öğrencilerin %29.0’u 1.sınıf, %99.6’sı bekar, %66.5’i gelir giderin dengeli, %94.2’si çalışmadığını, %94.9’u ailesi ile yaşadığını, %93.0’ü fiziksel/ruhsal hastalık öyküsü olmadığını ifade etmiştir. Öğrencilerin %8.1’inin COVID-19 nedeniyle birinci derece yakınlarını kaybettiğini, %65.8’i sosyal desteğinin olduğunu, belirtmiştir (Tablo 1). COVID-19 Hastalık Algısı Ölçeğinin tehlikelilik alt boyutu puan ortalaması 3.84 ± 0.80 (min= 1 max=5) ve bulaşıcılık alt boyutu puan ortalaması 3.91 ± 0.68 olarak saptanmıştır (min= 1,5 max=5) (Tablo 2). COVID-19 Aşısına Yönelik Tutumlar Ölçeğinin iki alt boyutunun puan ortalamaları incelendiğinde, Olumsuz Tutumlar olduğu 3.67 ± 0.92 , Olumlu Tutumlar 3.28 ± 0.73 olarak belirlenmiştir (Tablo 2). Tutumlar 3.28 ± 0.73 olarak belirlenmiştir (Tablo 2).

COVID-19 Hastalık Algısı Ölçeği alt alanlarından Tehlikelilik Algısı ve COVID-19 Aşısına Yönelik Tutumlar Ölçeği hem Olumlu Tutumlar ile hem de Olumsuz Tutumlar

puanları arasında pozitif yönlü istatistiksel olarak anlamlı düzeyde ilişki olduğu saptanmıştır ($p \leq 0.01$) (Tablo 3).

Tablo 1. Öğrencilerin Sosyodemografik Özelliklerinin Dağılımı

Sosyodemografik Özellikler		N	%
Yaş	16-18 yaş	8	2.9
	19-21 yaş	167	61.4
	22-24 yaş	88	32.4
	25 yaş ve üzeri	9	3.3
Sınıf	1.sınıf	76	27.9
	2.sınıf	60	22.1
	3.sınıf	57	21.0
	4.sınıf	79	29.0
Medeni durum	Bekar	271	99.6
	Evli	1	0.4
Gelir durumu	Gelir giderden az	78	28.7
	Gelir gider dengeli	181	66.5
	Gelir giderden fazla	13	4.8
Çalışma durumu	Evet	16	5.9
	Hayır	256	94.2
Birlikte Yaşadığı Kişiler	Aile	258	94.9
	Arkadaş	14	5.1
Fiziksel ya da ruhsal hastalık öyküsü	Evet	19	7.0
	Hayır	253	93.0
COVID-19 nedeniyle birinci derece yakınlarını kaybetme durumu	Evet	22	8.1
	Hayır	250	91.9
Sosyal desteğiniz yeterli mi?	Evet	179	65.8
	Hayır	83	34.2
TOPLAM		272	100.0

Tablo 2. COVID-19 Hastalık Algısı Ölçeği ve COVID 19 Aşısına Yönelik Tutumlar Ölçeği Puan Ortalamalarının Dağılımı

COVID-19 Hastalık Algısı Ölçeği	Ort	SS	Min	Max
Tehlikelilik	3.84	0.80	1	5
Bulaşıcılık	3.91	0.68	1.50	5
COVID 19 Aşısına Yönelik Tutumlar Ölçeği	Ort	SS	Min	Max
Olumsuz Tutumlar	3.67	0.92	1	5
Olumlu Tutumlar	3.28	0.73	1	5

Tablo 3. COVID-19 Hastalık Algısı Ölçeği ve COVID-19 Aşısına Yönelik Tutumlar Ölçeği Puanları Arasındaki İlişki

COVID-19 Hastalık Algısı Ölçeği		COVID-19 Aşısına Yönelik Tutumlar Ölçeği	
		Olumlu Tutumlar	Olumsuz Tutumlar
Tehlikelilik Algısı	r	0.364**	0.322**
	p	0.000	0.000
	N	272	272
Bulaşıcılık Algısı	r	0.194**	0.105
	p	0.001	0.085
	n	272	272

*korelasyon $p \leq 0.01$ düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 4. Öğrencilerin Bazı Sosyodemografik Özellikleri ile COVID-19 Hastalık Algısı Ölçeği ve COVID-19 Aşısına Yönelik Tutumlar Ölçeği Puan Ortalamaları Arasındaki İlişki

COVID-19 Hastalık Algısı Ölçeği	Özellik	n	Ort ± Ss	χ^2/t **/z*	p
Tehlikelilik Algısı	16-18 yaş	8	4.12±0.79	7.578	0.00*
	19-21 yaş	167	3.88±0.76		
	22-24 yaş	88	3.81±0.73		
	25 yaş ve üzeri	9	2.77±1.33		
Bulaştırıcılık Algısı	16-18 yaş	8	3.81±0.54	3.023	0.38
	19-21 yaş	167	3.93±0.69		
	22-24 yaş	88	3.92±0.64		
	25 yaş ve üzeri	9	3.52±0.29		
Tehlikelilik Algısı	Mesleği İsteyerek Seçme Evet Hayır	217 55	3.86±0.79 3.77±0.83	0.708	0.48
Bulaştırıcılık Algısı	Mesleği İsteyerek Seçme Evet Hayır	217 55	3.98±0.65 3.65±0.74	3.278	0.01**
Tehlikelilik Algısı	COVID-19 nedeniyle birinci derece yakınlarını kaybetme durumu Evet Hayır	22 250	3.46±0.94 3.87±0.78	- 2.131	0.03** *
Bulaştırıcılık Algısı	COVID-19 nedeniyle birinci derece yakınlarını kaybetme durumu Evet Hayır	22 250	3.75±0.65 3.93±0.68	- 1.975	0.04** *
COVID-19 Aşısına Yönelik Tutumlar Ölçeği	Özellik	n	Ort ± Ss	χ^2/t **/z*	P
Olumsuz Tutumlar	16-18 yaş	8	3.71±0.61	12.630	0.00*
	19-21 yaş	167	3.58±0.95		
	22-24 yaş	88	3.92±0.78		
	25 yaş ve üzeri	9	2.72±1.25		
Olumlu Tutumlar	16-18 yaş	8	3.25±0.45	10.999	0.01*
	19-21 yaş	167	3.25±0.72		
	22-24 yaş	88	3.42±0.73		
	25 yaş ve üzeri	9	2.62±0.77		
Olumsuz Tutumlar	Mesleği İsteyerek Seçme Evet Hayır	217 55	3.74±0.89 3.39±1.00	2.489	0.00**
Olumlu Tutumlar	Mesleği İsteyerek Seçme Evet Hayır	217 55	3.98±0.65 3.65±0.74	1.131	0.25
Olumsuz Tutumlar	COVID-19 nedeniyle birinci derece yakınlarını kaybetme durumu Evet Hayır	22 250	3.54±1.09 3.68±0.91	- 0.451	0.62
Olumlu Tutumlar	COVID-19 nedeniyle birinci derece yakınlarını kaybetme durumu Evet Hayır	22 250	3.75±0.65 3.93±0.68	- 2.351	0.01** *

Öğrencilerin bazı sosyodemografik özellikleri ile COVID-19 Hastalık Algısı Ölçeği ve COVID-19 Aşısına Yönelik Tutumlar Ölçeği Puan Ortalamaları Arasındaki ilişki incelenmiştir. Öğrencilerin yaşı arttıkça COVID-19 Hastalık Algısı Ölçeği tehlikelilik

algısı alt alan puanlarının azaldığı ve istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu saptanmıştır ($p \leq 0.01$) (Tablo 4). Öğrencilerden ebelik mesleğini isteyerek seçenlerin COVID-19 Hastalık Algısı Ölçeği bulaştırıcılık algısı alt alanı puanlarının mesleğini isteyerek seçmeyen öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır ($p \leq 0.01$) (Tablo 4). Mesleği isteyerek seçen öğrencilerin COVID-19 hastalığına ilişkin tehlikelilik ve bulaştırıcılık algılarının yüksek olduğunu göstermektedir. Öğrencilerden COVID-19 nedeniyle birinci derece yakınlarını kaybetmeyenlerin COVID-19 Hastalık Algısı Ölçeği tehlikelilik ve bulaştırıcılık algısı alt alan puanlarının yakınlarını kaybedenlere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır ($p \leq 0.01$) (Tablo 4). Öğrencilerin birinci derece yakınlarını kaybetmeden de mesleki bilinçleri gereği COVID-19 hastalığına ilişkin tehlikelilik ve bulaştırıcılık algılarının yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Öğrencilerden 22-24 yaş grubunda olanların diğer yaş gruplarına göre COVID 19 Aşısına Yönelik Tutumlar Ölçeği Olumlu ve Olumsuz tutumlar alt alanı puan ortalamalarının istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır ($p \leq 0.01$) (Tablo 4). 22-24 yaş grubu öğrencilerin aşıya karşı daha olumlu tutum sergilediklerini göstermektedir. Bu yaş grubu daha çok üçüncü ve son sınıf öğrencilerin bulunduğu grup olması nedeniyle mesleki yaşama geçişe kendilerini yakın hissetmeleri nedeniyle olumlu tutum sergiledikleri düşünülmektedir. Öğrencilerden ebelik mesleğini isteyerek seçenlerin COVID 19 Aşısına Yönelik Tutumlar Ölçeği Olumlu alt alanı puan ortalamalarının mesleğini isteyerek seçmeyen öğrencilere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır ($p \leq 0.01$) (Tablo 4). Öğrencilerin mesleği isteyerek tercih etmeleri sağlık personeli olarak kendilerini hissetmeleri ve benimsemeleri nedeniyle aşıya karşı daha olumlu tutum sergiledikleri anlaşılmaktadır. Öğrencilerden COVID-19 nedeniyle birinci derece yakınlarını kaybetmeyenlerin COVID-19 Aşısına Yönelik Tutumlar Ölçeği Olumsuz tutumlar alt alanı puan ortalamalarının yakınlarını kaybedenlere göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır ($p \leq 0.01$) (Tablo 4). Öğrenciler birinci derece yakınlarını kaybetmeseler de profesyonel bir sağlık disiplini olarak hastalığın ciddiyetinin farkında

oldukları, hastalıktan korunmak için aşının önemini bildikleri ve aşıya karşı olumlu tutum içinde olduklarını göstermektedir.

TARTIŞMA

COVID-19 salgını tüm dünya ile birlikte ülkemizi de etkisi altına almıştır. Dünya genelinde milyonlarca can kayıpları yaşanmıştır ve kayıplar artmaya devam etmektedir. Sadece can kayıpları yaşanmamış aynı zamanda hastanede ve yoğun bakımlarda tedavi alan hasta sayıları milyarları aşmıştır. COVID-19 salgınının hem ekonomik hem sosyal hem de psikolojik boyutları ile insanlık üzerinde olumsuz etkileri olmuştur. Bu olumsuz etkiler en çok sağlık çalışanları üzerinde izler bırakmıştır. Salgın döneminde, salgının sağlık çalışanları üzerindeki psikososyal etkilerine yönelik bir araştırmada COVID-19 hastalarıyla temas içinde olan sağlık çalışanlarında uykusuzluk, anksiyete ve depresyonun en yüksek risk faktörleri arasında olduğu görülmüştür^{8,9}.

DSÖ COVID-19 salgını: Sağlık Çalışanlarının Hakları, Roller ve Sorumlulukları, Sağlık Çalışanlarının Sağlığı ve Güvenliği rehberi yayınlanmıştır¹⁰. DSÖ'nün 2020'de yayınladığı bültende salgının durdurulmasında sağlık çalışanlarının rolü nedeniyle enfeksiyon riski taşıdığı belirtilmektedir¹¹. Bu bültende sağlık çalışanlarının uzun çalışma saatleri, mesleki tükenmişlik, psikolojik sıkıntı, yorgunluk yaşadıkları belirtilmekte, sağlık çalışanlarına özel tedbirler alınması gerektiği vurgulanmaktadır¹¹. Türkiye de sağlık çalışanları ile yapılan bir çalışmada COVID-19 tanısı almış vakalarla birebir temas halinde olanların stres düzeyi %63 olarak belirlenmiştir ve aynı çalışmada sağlık çalışanlarının salgın hastalık algısı ile algılanan stres düzeyleri arasında ilişki olduğu saptanmıştır¹². Çalışmamızda sağlık çalışanı adayları olarak ebelik bölümü öğrencilerinin COVID-19 hastalık algısı ölçeği puanlarının (tehlikelilik algısı 3.84 ve bulaştırıcılık algısı 3.91 ortalamasının üzerinde yüksek olduğu saptanmıştır (Tablo 2). Sağlık çalışanları COVID-19 salgınında sağlık hizmetinin sunulmasında ön cephede hizmet veren ve kilit noktada yer alan meslek grubudur. Bu nedenle ebelik öğrencilerinin hastalık algılarının yüksek olması bu hastalıktan korunma ve hastalığa karşı önlem almaları açısından önem taşımaktadır.

Çalışmamızda 22-24 yaş grubu öğrencilerin aşıya karşı daha olumlu tutum sergiledikleri ve profesyonel bir sağlık disiplini olarak hastalığın ciddiyetinin farkında oldukları, hastalıktan korunmak için aşının önemini bildikleri ve aşıya karşı olumlu tutum içinde oldukları görülmektedir. Türk Tabipler Birliğinin 2021 yılı Yeni Koronavirüs Salgını Sürecinde Türkiye'de COVID-19 Aşılması ve Bağışıklama Hizmetlerinin Durumu isimli raporunda, Ipsos tarafından dünya genelinde yapılan araştırmalar incelenmiş ülkeler arasında aşı tutumları arasında farklar olduğu bildirilmiştir. Şubat 2021'de yapılan COVID-19 aşılara yönelik tutum araştırmasında aşı yaptırmayı düşünenlerin oranının en yüksek %89'la Birleşik Krallık'ta olduğu, %88'le Brezilya, %85'le Çin ve Meksika, %80'le İspanya ve İtalya'nın takip ettiği bildirilmiştir. Japonya'da %64, Fransa'da %57 ve Rusya'da ise %42 ile en düşük düzeyde olduğu saptanmıştır^{13,14}. Ülkemizde Kasım 2020'de İstanbul'da yapılan bir araştırmada katılımcıların %49'u aşılarda geldiği takdirde aşı olmayı düşündüğünü bildirmiş, %20'si kararsız olduğunu %30'u ise aşı yaptırmayı düşünmediğini belirtmiştir¹⁵. Ocak 2021'de Toplumsal Yapı Araştırmaları Programı kapsamında 12 ilde gerçekleştirilen bir araştırmada katılımcıların %25'inin aşı olmayı düşünmediği, %25'inin ise kararsız olduğu bildirilmiştir¹⁶. Nisan 2021'de Türkiye çapında 12 ilde yapılan Türkiye Raporu araştırmasında katılımcıların %20'sinin aşı olduğu, %53'ünün aşı olmayı düşündüğü, %25'inin ise COVID-19 aşısı olmayı düşünmediği bildirilmiştir¹⁷. Çalışmamız sağlık çalışanları grubu içinde yer alan ebelik mesleği adayları üzerinde yürütülmüş olması nedeniyle COVID-19 Hastalık Algısı puanları yükseldikçe COVID-19 aşısına karşı olumlu tutumlarının arttığı belirlenmiştir (Tablo 3). Ayrıca öğrencilerin COVID-19 Aşısına Yönelik Tutumlar Ölçeği Puanlarının ortalamasının üzerinde yüksek olduğu (olumsuz tutumlar 3.67 puan ve olumlu tutumlar 3.28 puan) saptanmıştır (Tablo 2). Ebelik bölümü öğrencileri aşıya karşı olumlu tutum sergilemektedirler.

SONUÇ

Ebelik bölümü öğrencilerinin COVID-19 hastalık algısı ölçeği ve aşısına yönelik tutumlar ölçeği puanlarının ortalamasının üzerinde yüksek olduğu saptanmıştır. Hastalık Algısı puanları

yükseldikçe aşıya karşı olumlu tutumlarının da arttığı belirlenmiştir. Profesyonel bir sağlık disiplini olarak ebelik öğrencilerinin yaşı artıkça mesleği isteyerek tercih etmelerinin ve birinci derece yakınlarını kaybetmeyenlerin COVID – 19 hastalık algılarının yüksek olduğu ve COVID – 19 aşısına karşı olumlu tutum sergiledikleri saptanmıştır. COVID-19 salgını ile savaşta hem aşı hem de bu aşıyı uygulayacak olan sağlık çalışanları önemli bir güçtür. Ebelik bölümü öğrencileri de bu güçlerinin farkında olduklarını göstermiştir.

Etik Onay: -

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması beyan etmemektedir.

Finansal Destek: Yok

Ethical Approval: -

Conflict of Interest: Authors declared no conflict of interest.

Financial Support: None

KAYNAKLAR

- Ahorsu, D.K., Lin, C-Y., Imani, V., Saffari, M., Griffiths, M. D., & Pakpour, A. H. The Fear of COVID-19 Scale: Development and initial validation. *International Journal of Mental Health and Addiction*. 2020. doi: 10.1007/s11469-020-00270-8.
- Aşkın R, Bozkurt Y, Zeybek Z. Covid-19 Pandemisi: Psikolojik Etkileri Ve Terapötik Müdahaleler İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Covid-19 Sosyal Bilimler Özel Sayısı Yıl:2019 Sayı:37 Bahar (Özel Ek) S.304-318
- Bakıoğlu, F., Korkmaz, O., & Ercan, H. Fear of COVID-19 and positivity: Mediating role of intolerance of uncertainty, depression, anxiety, and stress. *International Journal of Mental Health and Addiction*. 2020 doi: 10.1007/s11469-020-00331-y
- <https://www.psikiyatri.org.tr/TPDDData/Uploads/files/KarantinaCOVID.pdf>
- Koç M, Arslan Y. Pandeminin (COVID-19) hemşirelerin ruh sağlığı üzerinde etkileri ve psikiyatri hemşiresinin rolü. Gürhan N. editör. *Pandemide Psikiyatri Hemşireliği*. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri; 2020, p.64-8.
- Kök Eren H. Salgının (pandeminin) ruh sağlığına etkisi. Gürhan N. editör. *Pandemide Psikiyatri Hemşireliği*. 1. Baskı. Ankara: Türkiye Klinikleri; 2020, p.54-7.
- DSÖ - WHO [WHO Coronavirus \(COVID-19\) Dashboard](https://covid19.who.int/) <https://covid19.who.int/> (Erişim Tarihi: 15.07.2021)
- Geniş, B., Gürhan, N., Koç, M., Geniş, Ç., Şirin, B., Çırakoğlu, O. C., & Coşar, B. Development of Perception and Attitude Scales Related with COVID-19 Pandemia. *Pearson Journal of Social Sciences - Humanities*. 2020;5(7). 306-328. doi: 10.46872/pj.127
- Zhang, W.-r., Wang, K., Yin, L., Zhao, W.-f., Xue, W.-f., Xue, Q., et al. Mental Health and Psychosocial Problems of Medical Health Workers during the COVID-19 Epidemic in China. *Psychother Psychosom*. 2020
- WHO. World Health Organization. <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus2019/technical-guidance/health-workers>.
- WHO. World Health Organization. <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus2019/technical-guidance/health-workers>.
- Ozer, K. "Investigation Of Perceptions Related To The Covid-19 Outcome In Healthcare Employees In The Context Of The Stress Level". *International Social Mentality and Researcher Thinkers Journal*. (Issn:2630-631X) 2020;6(36): 1725-1733
- Türk Tabipleri Birliği.Yeni Koronavirüs Pandemisi Sürecinde Türkiye’de Covid-19 Aşılması ve Bağışıklama Hizmetlerinin Durumu: Alıcılar H.E. Çöl M. Yeni Koronavirüs Hastalığına Karşı Aşılama Tutumu. 2021 s: 61-65. https://www.ttb.org.tr/userfiles/files/yeni_koronavirus_salgin_i_surecinde_turkiyede_covid19_asi_lamasi_ve_bagisiklama_hizmetlerinin_durumu.pdf
- Ipsos. Global attitudes : COVID-19 vaccines. [Erişim Tarihi: 09 Mayıs 2021]. Erişim: <https://www.ipsos.com/en/global-attitudes-covid-19-vaccine-january-2021>
- İstanbul İstatistik Ofisi. İstanbul’da Koronavirüs Algı, Beklenti ve Tutum Araştırması. 2020 [Erişim Tarihi: 09 Mayıs 2021]. Erişim: <https://mediabox.ibb.gov.tr/wpcontent/uploads/2020/11/Istanbulda-Koronavirus-Algi-Beklenti-ve-Tutum-Arastirmasi-Kasim2020.pdf>
- Toplumsal Yapı Araştırmaları Programı. Pandeminin Sosyal Etkileri ve Toplumun Aşı ile İlgili Yaklaşımları. 2021 [Erişim Tarihi: 09 Mayıs 2021]. Erişim: https://tyap.net/mediaf/Pandeminin_Sosyal_Etkileri_Detayli_Sunum.pdf
- Türkiye Raporu. Koronavirüs Aşısı Olmayı Düşünüyor Musunuz? 30 Nisan 2021. [Erişim Tarihi: 09 Mayıs 2021]. Erişim: <https://www.turkiyeraporu.com/arastirma/koronavirus-asisi-olmayidusunuyor-musunuz-2-4230/>